

Reija Kaskiaho

RAS- TAS

Reija Kaskiaho

Rastas

SAGA Egmont

Rastas

Copyright ©2005, 2025 Reija Kaskiaho and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727288383

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Vognmagergade 11, 2. DK-1120 Copenhagen

Aidille

Sairaalassa leijui desinfointiaineen haju ja penkki mun alla narahteli väsyneesti. Vihreätkkinen nainen ajeli vahauskoneella lattioita ja jätti jälkeensä kiiltoa ja huminaa.

Mä katsoin vahavanaa. Se oli niin hieno, että oikein harmitti etten ollut ottanut kameraa mukaan tälle reissulle. Tai järkeä mukaan koko elämään. Jos sitä olisi ollut, mä en varmaan istuisi nyt täällä, vilkuilisi vihreätkkia ja voisi pahoin.

1.

Mä hankasin kenkiä ulkomattoon ja huurusin pakkasta. Oli kylmä. Koti näytti onneksi lämpimältä. Oveen naulatussa kyltissä luki Aho puisin koristekirjaimin. Kyltti oli aika kaunis. Sen yläpuolella riippui vähemmän kaunis havuinen tekele, jonka mä olin itse suunnitellut ja toteuttanut. Meidän kässänope olisi varmaan ollut musta ylpeä. Se väitti, etten mä osannut tehdä käsilläni oikein mitään. Mä katsoin havukasaa ja olin open kanssa samaa mieltä.

Mä tungin avaimen lukkoon ja sain oven auki. Aamulla lukko oli vielä ollut öljytön ja hankala. Äiti ehti joka paikkaan. Se oli kummallinen nainen. Näytti meikkipelleltä, mutta harrasti pistooliammuntaa ja repi sekunnissa hiustukun putkistosta vaikka hampaillaan. Äiti ja isä täydensivät toisiaan. Toinen tukki viemäreitä, toinen aukoi.

Mun isä oli kiva ja kiltti. Me tultiin sen kanssa hyvin toimeen, kun se ei oikeastaan koskaan arvostellut mua tai mun tekemisiä. Isä oli kaikille muillekin niin kiltti, että sitä taidettiin ihan ylei-

sesti pitää aika pehmona tyyppinä. Ei haitannut isää. Eikä mua-
kaan, mä pidin kaikenlaisista pehmoista. Mulla oli nallejakin kol-
metoista.

Mä yritin luovia tuulikaapin rojujen joukosta sisään asti. Mei-
dän kaappiin ei tuulta mahtunut, se oli aina niin täynnä ylimää-
räistä kamaa. Ei ollut kellaria eikä ullakkoa mihin sulloa rojua,
kun me asuttiin rivitalossa. Kämpä oli mun kotitalo, jossa mä
olin asunut jo viisitoista vuotta. Äiti ja isä vielä kauemmin. Meille
oli sattunut hyvät naapurit, siksi kai oltiin viihdytty niin pitkään.
Ei ollut minkäänlaista pakkotuttavuutta ilmassa. Kukaan ei ollut
tullut aikoihin edes jauhoja lainaamaan. Tosin ei kai sellaista ny-
kypäivänä enää tehty muutenkaan.

Mä pääsin vihdoon eteiseen asti.

– Et käyttäis puukenkiä keskellä talvea, äiti ilmestyi heti tuijot-
tamaan mun jalkoja.

– Mulla on kahdet sukat, mä ilmoitin ja vetäisin letin ponna-
rille. Mun hiukset roikkuivat aina silmillä, kun mä olin jossain
ulkona.

– Silti, äiti yritti. – Ihmiset luulee, ettei sulla ole kunnon ken-
kiä.

– Puukengät on kunnon kengät, ne kestää vaikka ydinsodan.
Toisin kuin noi sun balettitossut.

Mä tuijotin äidin kenkärivistöä. Kitisi punkkareista, vaikka
itse hillui korkokengissä pitkin pihoja sadan asteen pakkasella.
Tai sitten sillä oli sellaiset kummalliset tossukat, joita nykymaail-
massa käytettiin vain fantasiakirjoissa ja pitkin korvin ja hampain
sielläkin. Ei äidillä ollut kenkäasiassa mitään jakoa, kunhan yritti
vaan päteä. Olla äiti, kun äitinä oli sen mielestä niin kivaa. Viikon
verran se saisi olla kiva täysillä. Sillä oli talviloma, jonka aikana se
ei aikonut muuta tehdäkään.

– Kunhan et palelluta jalkojas, äiti totesi ja palasi keittiöön hääräämään. – Tule syömään!

Mä kävin huoneessani heittämässä kassin petaamattomalle sängylle. Kassi ratkeili jo saumoista, kun mä käytin sitä koulu-laukkuna. Kai se oli tarkoitettu ennemmin meikkipussiksi, mutta meikeistähän mä en oikein mitään ymmärtänyt. Koskaan en ollut meikkiä käyttänyt. Ja sen kyllä huomasin. Mutta kun mulla oli aamulla ja välituntisin muutakin tekemistä kuin töpötellä ripsi-väriä viiksikarvoihin. Ei mulla kyllä oikeasti ollut viiksiä. Meidän mummolle oli. Kerran vuodessa se pisti elämän risaiseksi ja kävi kosmetologilla asian tiimoilta. Ei raaskinut useammin. Mä en olisi miettinyt koko viiksiasiaa, ellei me oltaisi vähän aika sitten luettu perintötekijöistä ja mä odotin jo nyt paniikissa milloin mun naamaan alkaisi etsiä ylimääräistä rehotusta. Mähän joutuisin muuttamaan mummolle siinä vaiheessa. Vertaisryhmän tuki oli kriiseissä aina paikallaan, vaikka tulisikin ikävä kotia, sen lämpöä ja ovikoristeita.

Keittiössä tuoksui yllättävän hyvälle, valkosipulille ja jollekin makealle. Äiti aikoi kai syöttää musta pirteän pullukan. Vaikka eivät sen soosit mitään auttaneet. Mä olin liian laiha ja pysyin sellaisena. Hirveä tikku, oikea raakile, kypsytön pieni taimi. Ruohonleikkurilla päälle vaan. Painoin jotain nelkytviis ja olin sataviiskyt pitkä. Mä olisin halunnut olla edes sataviiskytksi ja nelkytkuus.

Mä tuijotin lautasta. Kukallinen posliini oli tahriintunut epämääräiseen ruskeaan sössöön. Äiti oli höylännyt päälle jotain valkoista. Nuuhkaisin tarkasti. Parmesaania. Niinpä tietysti. Ainoa juusto, josta mä en pitänyt koska siinä haisi jokin, mitä mun aivot eivät pystyneet selittämään.

– Sä oot taas raastanu tähän sitä, mä ilmoitin.

Äiti hymyili. – Siinä on pinsetit niin voit nyppiä ne pois.

Mun lautasen vieressä oli pinsetit. Atulat, niin kuin postimerkkisekoilijat sanoivat.

– Mikä sua vaivaa, mä hymyilin äidille.

– Miten niin, se kysyi viattomasti. – Saan kai mäkin olla edes lomalla hauska.

– Sitä vietetään siis eräänlaista riemulomaa.

– Niinkin vois sanoa.

Äiti kääntyi vino ilme naamallaan sekoittamaan seuraavaa erää suuressa kattilassa. Jotain jälkiruokaa se väsäsi vispilä vatka-ten. Mä jäin tuijottamaan sen touhuja ja yritin imeä kokkausvai-
kutteita. Äiti käännähti äkkiä ja tirskahti. Se näytti ihan aidolta kokilta. Paitsi että sen minimaalisista ruoanlaittorilleistä roikkui taikinaa. Mä repesin itsekin vähän. Äiti tuntui ihan kaverilta, ei äidiltä. Se oli kiva tunne, mutta vähän hämmentäväkin.

– Pikkurillit hukkuu, mä varoitin.

Äiti alkoi pyyhkiä kakkuloitaan ruudulliseen keittiöpyyhkeeseen, joka oli tarkoitettu astioiden kuivaamiseen. Ei meillä ollut niin turhan tarkkaa tämä touhu.

– Miten koulussa meni, äiti kysyi.

– Hyvin. Me katsottiin bilsan tunnilla joku perunavideo. Piirretty perunavideo. Kuinka peruna tuli Eurooppaan ja muita vihanneksen seikkailuja.

– Teillähän on rankkaa.

– Sano muuta, mä oon ihan stressaantunu, mä hymyilin.

– Voi pientä, äiti lässytti. – Mä väänsin tossa torttua, kohta saat lohduketta.

– Sä oot ihan pimee.

– Ehkä, äiti virnuili. – No miten se peruna tuli Eurooppaan?

– Se oli ängennyt itsensä espanjalaisten valloittajien laivaan ja alkoi versoilla täällä pitkin pihoja.

– Milloin, äiti tiukkasi.

– Tuhatviissataaluvulla, mä pääsin pätemään. – Suomeen parisataa vuotta myöhemmin.

Äiti lappoi itselleenkin mömmöä ja istui syömään mua vastapäätä. Se näytti tyytyväiseltä. – Mä olen aina ollut sitä mieltä, että Suomessa peruskoulutus on aivan huippuluokkaa. Taas saatiin siitä todistus.

Mä nielaisin ison haarukallisen parmesaanin tuoksua ja nyökkäilin.

Maha oli aivan täysi, kun pääsin sängylle makaamaan. Vatsassa oikein kiersi, tosin joku muukin kuin ruoka. Mä olin aika lailla seinillehyppimiskunnossa. En ollut äidille edes viitsinyt sanoa, ettei se änkeäisi meikkailemaan ja korkokengittämään mua, mutta mä olin menossa taas tänään ulos yhden Jaken kanssa. Tiistai oli kyllä vähän hankala päivä, kun siinä ei ollut minkäänlaista romantiikkaa. Mutta ei auttanut valittaa. Joillain meni tässä maailmassa varmasti aina hitusen hankalammin kuin mulla.

Jo viidennet treffit saman kollin kanssa. Mulla joka kulki rikinäinen kassi olalla ja kenkätilanteen takia kantapääät lumessa koko ajan. Mua se ei haitannut ja mä toivoin sydämestäni, ettei haittaisi Jakeakaan pitemmän päälle. Sen luokalla oli onneksi muutama joka asian totaali kieltäjä, kulkivat naamat hakaneuloissa ja pinsseissä julistamassa kasvishuoneilmiötä, että porkkana tulee pian. Joten ehkä Jake oli jo tottunut kaikkeen eikä sitä tulisi joku mitätön kenkämeininki haittaamaan.

Mähän menisin muuten Jaken kanssa sänkyynkin ekaa kertaa elämässäni. Olin jo päättänyt, vaikken edes tiennyt jatkuisivatko

meidän tapaamiset. Jos musta oli kiinni, niin varmasti jatkuisivat. Ei kai meillä voisi mitenkään huonosti mennä, kun molemmat oltiin ainoita lapsia, tummia ja meillä oli samanlaiset käsiineet. Mä olin huomannut.

Jarno. Mä en tykännyt sen nimestä yhtään ja olinkin kysymättä alkanut kutsua sitä Jakeksi vaan. Jake, se kuulosti sentään mieheltä. Raavaalta ja hikiseltä karjulta, joka ottaisi ja omistaisi ja pitäisi huolta elämän loppuun asti. Jarno oli vähän laimea. Lant-rattu litku, miehisyyys yllättävän kaukana. Ehkä epäintoon vaikutti pikkusen sekin, että mun isänkin nimi oli Jarno. Kenellä kävi tällainen säkä?

Ihan hitusen mua vieläkin jännitti nämä tapaamiset. Vatsanpohjassa kutitteli siististi ja mua nauratti vähän väliä. Mä aloin panikoida vaatetilannetta heti kun maha lakosi vähäsen. Ikävä kyllä mä mahduin taas kaikkiin vaatteisiin. Olisin maksanut ainakin kympin, jos olisin joskus saanut kitistä, että mä en mahdu mihinkään riepuihin. Että mulla ei ole mitään vaatteita! Vilkaisin vaivihkaa lompakkoon. Mä olisin maksanut seitsemän kolmekymmentä noista lauseista, enempää ei ollut. Onneksi isä tulisi kotiin ennen kuin mä lähtisin kuolailemaan Jaken kanssa. Se antoi mulle aina rahaa, jos pyysin. Harvoin kyllä pyysin, siksi se varmaan niin auliisti lompsaansa levittelikin. Mä en tarvinnut rahaa oikein mihinkään. Säästössäkin oli jo aika iso summa, kun mulla ei ollut koskaan mitään kallista ostettavaa. Mä säästin tulevaisuuteen, unelmiin tai joihinkin sellaisiin. Ja kai mussakin oli jonkinlaista kieltäytyjää, kun yritin vähän vastustaa kulutushysteriaa.

Mä löysin kaapista äidin vanhat uudet housut. Se ei ollut käyttänyt niitä kertaakaan, kun oli ostanut ne laihtumistoivossa. Sama turha toivo sillä oli ollut monesti ennenkin. Mä olisin mielelläni

Onko teiniraskaus sittenkään maailmanloppu?

15-vuotias Lotta on ihastunut rastapäiseen Jakeen. Tai oikeastaan pojan nimi on Jarno, mutta Lotan suussa se muuttuu toiseksi. Ihastus kasvaa pian rakastumiseksi, eikä aikaakaan, kun raskaus ilmoittaa itsestään.

Suunnitelmat kymppiluokasta vaihtuvat äitiyslomaan, eivätkä Lotan vanhemmat ole järin innoissaan. Yksi asia on Lotalle kuitenkin selvä: hänestä on todella tulossa äiti.

Topelius-palkinnon voittanut nuortenromaani kuvaa teiniraskautta synkistelemättä. Yllättävästä tilanteesta löytyy myös huumoria ja toiveikkuutta. Elämä kantaa sittenkin.

Reija Kaskiaho on helsinkiläinen nuortenkirjailija, joka tarttuu rohkeasti nuoria koskettaviin, joskus vakaviinkin aiheisiin. Kaskiaho on kirjoittanut seitsemän nuortenkirjaa

